

DELAVSKA POLITIKA

POLITIČEN DNEVNIK

St. 22

V Ljubljani, sreda 27. januarja 1926.

Leto I.

Izhaja vsak delavnik ob 11. dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Breg štev. 12./II.

Rokopisi se ne vračajo.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Ljubljana, Breg 12. pritličje.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.
Naročnina za državo SHS znaša mesečno: v Ljubljani in
po pošti 20 — Din, po r. znašaleh izven Ljubljane 22 — Din,
za inozemstvo mesečno 32 — Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bilo tiskana beseda stane 1 — Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1 — Din. V oglašnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 3 — Din. Pri večjem številu objav
popust.

V Moskvi se pripravljajo velike izpremembe.

Sklepi zadnjega kongresa ruske komunistične stranke, o katerih smo že poročali v našem listu, ne bodo vplivali le na samo stranko, temveč tudi na rusko državo in celo komunistično internacionalo. Kajti znano je, da ruska stranka prevladuje v kom. internacionali.

Glavni znak zadnjega kongresa ruske stranke je **poraz Zinovjeva in njegove skupine**. Zinovjeva, dosedanjega predsednika III. internacionale, je obsodila stranka, da se je težko pregrešil proti komunistični disciplini! Vodilne boljševiške osebnosti so sklenile, da je treba za vselej vreči ob tla Zinovjevov sistem, ki je uničeval kom. internacionalo po Ljeningovi smrti.

Zmagal je Stalin. Ali gre za osebe? Gotovo. Kajti vodilne osebe predstavljajo razna taktična in principijelna naziranja. Vsak komunist bo med štirimi očmi priznal, da je brezglava Zinovjeva politika pripravila komunističnemu in splošnemu proletarskemu gibanju težke poraze. Zinovjev je hotel vedno natančneje poznati položaj v vsaki državi, kakor pa delavci v dotični državi sami. Kdor je v to zadvomil, je bil izključen in proglašen za izdajalca proletarijata. Zinovjev je diktiral za Kitajsko isto politiko kakor za Nemčijo, za Slovenijo isto taktiko kakor za južno Ameriko in je pošiljal komuniste v boj proti — mlinom na veter.

Po celi Rusiji je stranka po njegovem diktatu prirejala shode in zborovanja, ki naj bi proglasili za izdajalca proletarijata — Trockega, moža, ki je ustvaril rdečo armado, rešil Rusijo zunanjih in notranjih sovražnikov in ki jo danes rešuje na gospodarskem polju. In vse komunistične stranke so morale po vrsti obsojati Trockega, ki je poleg pokojnega Ljeninga brez dvoma največji mož v proletarskem gibanju zadnjih desetletij.

Zinovjev je oslabil s svojo taktiko akrobatskih poskusov nemško komunistično gibanje, vrgel bolgarsko v popolno uničenje itd. Vse to se je skrivalo pod frazo leninizma. Kadar koli se je kje izkazal Zinovjev, so pa bili obsojeni drugi: Radek, Klara Zetkin, že davno umrla Roza Luxemburg, Brandler itd.

Novo vodstvo ruske stranke je takoj po kongresu pokazalo, da je odločeno likvidirati brez usmiljenja Zinovjeva in njegovo politiko. V Leningradu je bilo odpuščenih iz službe raznih komisarijato polno Zinovjevcev, glavno strankino glasilo „Pravda“ ne priobčuje Zinovjevovih članov itd. Zinovjev, ki je počel nezahvalne stvari, ki je grdo — napadal Trockega in druge sposobne može — protestira proti temu in zahteva zase poseben časopis, v katerem bi lahko še nadalje svobodno zagovarjal in širil svojo pogubonosno politiko. Seveda mu te želje ne bodo izpolnili. Sposobni ruski možje, pravi marksisti, se dobro zavedajo, da morajo popolnoma streti Zinovjeva in njegovo politiko, ako hočejo povzdigniti Ru-

Politična situacija.

Belgrad, 27. jan. Parlament čaka na Pašiča, ki se doslej še ni oglašil. Ko se vrne, bo njegova prva naloga, da uredi odnose med radikali in radičevci, v kolikor se bodo dali urediti. Razmerje večine radikalov do Radiča je tako napeto, da bo Pašič po mnenju belgrajskih listov nastopil proti njemu z vso odločnostjo. Značilno je, da je tudi kralj dalje časa

razpravljaj z bivšim ministrom prorsvete Veljo Vukičevićem. Po povratku Pašiča se bo videlo, ali se bo sedanji režim vzdržal, ali ne. V narodni skupščini vlada radi te negotovosti silna nervoznost. V ostalem pa je vsa pozornost obrnjena finančnemu odboru, ki je včeraj sklepal o proračunu državnih dohodkov, ki je bil od vladne večine sprejet.

Razpor med radikali in radičevci.

Belgrad, 27. jan. S svojim nastopom na nedeljski seji finančnega odbora se je Radič v političnih krogih popolnoma osmešil. Najprej je vse člane strupeno napadal, nenadoma pa je jemal svoje besede nazaj. Enako so se obnašali njegovi pristaši v parlamentu. Napetost med radičevci in radikali je vsled tega dosegla vrhunec. Glasilo radi-

kalov »Samouprava« naglašja, da radikali ne morejo in ne smejo več prenašati pustolovščin Radiča in njegovih tovarišev. Odkar se nahaja Radič v vladi, še ni storil ničesar pozitivnega, temveč je našo državo samo kompromitiral v inozemstvu. Velik del radikalov smatra za nujno potrebo, da se Radič umakne iz vlade.

Finančna politika — radikalov.

Belgrad, 27. jan. Redukcija uradništva je izzvala v javnosti, med uradništvom in med delavstvom hudo ogorčenje. Reduciralo se je največ ravno pri uradih, ki služijo več ali manj javnim interesom. Pri ministrstvu za socialno politiko se je reduciralo skoro 300 oseb, dočim se je pri ministrstvu vojne reduciralo samo ena! Štedilo se je tam, kjer bi se štediti ne smelo. Postavke skoro vseh ministrstev so bile reducirane na račun ljudskih potreb, le postavke ministrstva vojne so še vedno tako visoke kakor prej.

Belgrad, 27. jan. Na včerajšnji seji finančnega odbora je minister

Uzunović kot zastopnik ministra finance izjavil, da je državni proračun v ravnovesju. Radikalni poslanec Stepanović je nato predlagal znižanje neposrednih davkov, a zvišanje osebnih davkov in splošnih doklad v Sloveniji. Zvišajo naj se tudi neposredni davki v Vojvodini, dočim naj se trošarina po vsej državi zniža. Po njegovem govoru se je razvila živahna debata, v kateri so opozicijski poslanci predlagali, da se zmanjšajo nekatere postavke, med njimi monopolna taksa, sodne in prenosne pristojbine, državna doklada na zemljarino, davek na imovino in trošarina na sladkor.

Horthy bo moral pasti?

Dunaj, 27. jan. Izjava francoskega ministrskega predsednika Brianda, francoskemu poslaniku v Budimpešti, da se mora preiskava proti falzifikatorjem z vso energijo nadaljevati ter dognati in kaznovati tudi politične sokrivce v tej nečedni aferi — se smatra v političnih krogih naver-

jeno v prvi vrsti proti Horthyju, o katerega sokrivdi so si tudi v Parizu že na jasnem. Horthyjev položaj je zadnje čase sploh močno omajan — vse kaže, da se bo moral umakniti, in da se bo moral sploh spremeniti radikalno ves sedanji madžarski kravati in sleparski vladni režim.

Nevarnost za vojno na iztoku odstranjena.

Tokio, 27. jan. Japonski zunanji minister Šidehara je v parlamentu izjavil, da se Japonska nikakor ne namerava vmešavati v notranje politične zadeve Kitajske, da pa bo pravice in terese Japonske branila z

vsemi legitimnimi sredstvi. Z zadovoljstvom je ugotovil, da so se odnoseji napram Rusiji izboljšali, zlasti ker so ugodno potekla pogajanja glede Sahalina.

sijo in pospeševati ozdravljenje proletarskega gibanja v raznih državah pod parolo: „Manj manifestov in resolucij, več praktičnega dela!“

Tudi na jugoslovansko gibanje bo vplival padec Zinovjeva. Danes odločajo pretežno v našem komunističnem gibanju zelo sumljivi ljudje, ne manjka med njimi niti provokaterjev niti hohštaperjev, ki ne čutijo s proletariatom in njegovimi potrebami, temveč hočejo biti priljubljeni le pri Zinovjevovih agentih. Ti ljudje so jugoslovansko kom. gibanje bolj osla-

bili kakor pa vsa policijska reakcija.

Komur je res pri srcu vsesplošni nered delavskega razrednega gibanja, se mora veseliti te izpremembe, katere posledice se že občutijo ne samo v Moskvi, marveč povsod: vrši se vsesplošna likvidacija frazerstva, demagogije, razbijanja, intrigranja; odstranjujejo se elementi, ki se še upirajo konsolidaciji vsesplošnega delavskega gibanja v znamenju združevanja, sloge in enotnosti zavodnih razredno marksističnih proletarcev.

Nastop socialne demokracije v Avstriji.

Dunaj, 27. jan. Pred nekaj dnevi je župan Seitz v spremstvu večje socialno demokratske deputacije posetil avstrijskega zveznega kancelarja dr. Rameka in mu izročil daljši dopis, ki se predvsem tiče pospeševanja avstrijskega izvoza v Rusijo in zakona o delavski brezposelnosti. Kancelar je delegaciji odgovoril, da ji odgovori v najkrajšem času.

NEMCIJA PROTI ITALIJI.

Berlin, 27. jan. Nemški vladni in opozicijski listi še vedno močno napadajo italijansko vlado zaradi nasilnega raznarodovanja narodnih manjšin, zlasti v Južnem Tirolu. Kritizirajo se vobče tudi vladne metode fašizma. Javno mnenje je močno vznemirjeno vsled te nečloveške, izživalne, nasilne politike. Izgleda, da Nemčija noče več mirno prenašati tako početja, ker čuti vendar bolj svojo dolžnost, nego n. pr. Jugoslovanska vlada, ki se za vse enake pojave v Primorju prav nič ne zmeni.

Pariz, 27. jan. Mussolini sondira teren v Parizu, za zvezo med Italijo in Francijo. Očitno je, da je dal povod tej novi njegovi politični preokrenitvi odpor nemške javnosti in nemške politike proti Italiji, odnosno proti njegovi raznarodovalni politiki. Nasloniti se hoče na Francijo, da vstvari poseben blok teh dveh držav proti Nemčiji. V Parizu niso preveč navdušeni za to ponudbo, zlasti ker je Mussolini še pred kratkim bil zelo proti Franciji.

Rim, 27. jan. Italijanska vlada je izdala odlok, ki prepoveduje inozemcem v področju 30 km od meje vsako trgovino in obrt. Inozemci, ki imajo na obmejnem ozemlju to pravico, jo izgube tekom treh mesecev.

IZPRAZNJEVANJE.

Berlin, 27. jan. Nemci, Angleži, Francozi in Belgijci so se sporazumeli, da se Angleži umaknejo z zasedenega ozemlja 31. januarja, Francozi do 20. februarja, a Belgijci do 4. februarja.

PROGRAM LUTHROVE VLADE.

Berlin, 27. jan. Predsednik nemške vlade Luther bo jutri objavil program nove vlade. Program vsebuje nekaj važnih točk. Med drugim je namera vlade, da se socialna politika še bolj izpopolni. V zunanji politiki hoče vlada nadaljevati z delom v smeri sporazuma in dogovorov med vsemi državami.

FINANČNI DOGOVOR ANGLIJE IN ITALIJE.

London, 27. jan. Danes se sestanejo delegati Anglije in Italije, da podpišejo dogovor o povračanju italijanskih vojnih dolgov Angliji. Italija bo odplačevala svoje dolgove v letnih obrokih po 4 do 4.5 milijonov funtov šterlingov. Prvi obrok zapade že letos. Amortizacijska doba znaša 62 let. Toliko let bo Anglija tudi vračala Italiji onih 22 milijonov funtov šterlingov, ki jih je grof Volpi l. 1915 zastavil londonski vladi kot jamstvo za prva posojila Anglije Italiji.

AMERIKA ZA ZVEZO EVROPSKIH DRŽAV.

Washington, 27. jan. Ameriška vlada namerava pozvati evropske države, da usmerijo svojo politiko v smeri ustvaritve vseevropske Zveze držav.

MUSSOLINI PREGANJA NASPROTNIKE TUDI V INOZEMSTVU.

Rim, 27. jan. V zmislu v senatu sprejetega zakona začne fašistovska vlada že prihodnje dni preganjati nasprotnike, ki so se izselili iz države. Uglednim nasprotnikom fašistovskega režima v inozemstvu hoče odvzeti domovinsko pravico ter jim zapleniti vse imetje, češ, da obrekujejo domovino.

GRŠKA SE OBOROŽUJE.

London, 27. jan. Grški diktator Pangalos namerava v kratkem odposlati v Zedinjene države delegacijo grških veljakov, ki bodo zbirali denar za grško zrakoplovstvo.

Borza.

Danes notira Zagreb: Budimpešta 7.91 do 8.01, Berlin 13.431—13.531 (13.41—13.51), Italija 227.48—229.88 (227.175—229.575), London 274.52—276.52 (274.125—276.125), New York 56.252—56.852 (56.15—56.75), Pariz 210—214 (211.30—215.30), Praga 167—169 (166.64—168.64), Dunaj 7.928—8.028 (2.918 do 8.018), Curih 10.895—10.975 (10.886 do 10.966).

Curih, Belgrad 9.175 (9.175), Budimpešta 72.50 (72.50), Berlin 123.40 (123.30), Italija 20.90 (20.90), London 25.212 (25.20), Pariz 19.17 (19.35), Praga 15.345 (15.325), Dunaj 73 (72.90).

V odločilnih dneh zmage.

Se par dni, in izkazalo se bo, da sta toplot delavska zavest in delavska odločnost zmage. Glasovnice se bodo samo še danes delile. 2. februarja pa bodo zaupniki osebno izročevali podpisane glasovnice glavnemu volilnemu odboru na volišču. Se par dni torej in odločila se bo bitka, v kateri je naše delavstvo razvilo tako silno delavnost, pokazalo vzorno disciplino, veliko požrtvovalnost in možato neupogljivost. Se par dni in jasno bo najbolj zakrknjenemu nasprotniku, najostudnejšemu natolcevalcu, najgršemu podjetniškemu hlapcu in teroristu in najbolj črni klerikalni duši, da so minuli časi, ko so kapitalistični politični sleparji ter narodne in verske pijavke mogle begati delavsko javnost, rušiti našo moč in slovo, goljufati sploh naš proletarijat. Ta proletarijat je končno živel nevarnost, ki mu je pretila vsled njegove razcepljenosti; pognal je s krepko kretljivo nasprotnike v beg, vrnil se je v svoje enotne razredne organizacije s pomlajeno in očiščeno silo in dušo. In prvi uspeh je že tu. O naši zmagi pri volitvah v „Del. zbornico“ ni več nobenega dvoma — o tem ne dvomimo nič več niti naši nasprotniki, zlasti ne klerikalci, ki kričijo, hreščijo in cvilijo o socialističnem nasilju zgolj zato, da prikrijejo svoj katastrofalni poraz.

Ni dvoma, da smo že zmagali, ni dvoma, da se je z volitvami v „Del. zbornico“

začela za naše delavstvo nova doba, doba vstajenja, probujenja in združevanja, doba zmagovanja.

Zapisali smo: združeno revolucionarno delavstvo mora neusmiljeno razgnati svoje, proletarske krvi, sile in življenja lačne sovražnike; delavstvo je na ta naš poziv odgovorilo soglasno in odločno in razgnalo jih je! Naj le tuli in cvili sedaj vsa pasja in gadjala zalega. Ni več rešitve.

Proletarijat hoče kvišku in naprej.

Se par dni. Ti dnevi pa naj tudi ne bodo zamujeni. Delavstvo naj se ravna po navodilih svojih zaupnikov, zaupniki po navodilih volilnega odbora, okrožnic in odposlancev. Napeti moramo vse sile do dneva volitev, da bo zmaga sijajnejša in popolnejša. Na delo vse do volitev!

Pismo iz Nemčije.

S Porenja, 24. januarja.

Veliko število tukajšnjih slovenskih delavcev z družinami vred živi v zelo težkih razmerah, in to v glavnem zaradi izredno velike brezposelnosti. Mnogo slovenskih delavcev je, ki so se tukaj po 20 ali celo 30 let ob težkem delu pošteno preživljali, brez dela in seveda tudi brez jela. Poleg tega se v Nemčiji nahaja mnogo vojnih vdov in še več sirot po slovenskih delavcih, ki so padli v vojni. Zdi se, da so naši slovenski delavci, kakor tudi vse vdove in sirote, od vsega sveta zapuščeni in prepuščeni svoji usodi, ki je tako kruta, da je naši rojaki doma ne morejo niti pojmili. Tukajšnje komune (občine) se za nas ne brigajo, domovina pa nas navzlic našemu moledovanju pušča kratkomalo na cedilu. K vsemu temu še prihaja združba, ki jo tukaj med nami dela semkaj došli duhovnik g. Kalan.

V nedeljo, 13. decembra 1925, smo v Recklinhausenu imeli občni zbor društva »Udruženja jugoslovenskih državljanov.« Društvo je včlanjeno v »Zvezi jugoslovenskih delavskih in podpornih društev.« Predsednik Bolha je poročal o socialnih življenjskih potrebah in o problemu brezposelnosti, ki nas vsak dan bolj tlači. Povedal nam je tudi žalostno novico, da bo moral zapustiti organizacijo in se izseliti s Porurja, ker ga g. Kalan preganja ter mu očita, da živi od delavskih žuljev. G. Kalan gre v svoji nestrpnosti tako daleč, da brezposelnost radi katere se tudi naša organizacija nahaja v velikih finančnih težkočah, izrablja za svojo gonjo zoper delavsko društvo in možem, ki jih zastopajo.

Prosili bi vas, če je le mogoče, da prepričate odstop Bolka in njegovo izselitev, ker bi to pomenilo nazadovanje delavske organizacije. Misli smo z vami ene. Zahrbno rovarjenje g. Kalana ne sme uspeti.

Pripomba: V kolikor nam je znano, se je Delavska zbornica obrnila že večkrat na merodajne činitelje, osobito na ministrstvo za socialno politiko v zadevi zapuščenih naših rojakov v Nemčiji. Žal, da je vse njeno prizadevanje do sedaj ostalo brez uspeha. Prošnja je naletela na gluha

ušesa. Da se pa niti ministrstvo za socialno politiko ne zgaane, je milo reče-ne neodpustljivo. In če še dostavimo, da to ministrstvo ne da niti brezposelnim delavcem samo tega, kar so delavci sami v ta namen vplačali, potem nam je ignoriranje naših trpečih rojakov v Nemčiji nerazumljivo.

Kaj naj porečemo o g. Kalanu? Ta mož uporablja manire, ki se jih klerikalci poslužujejo tudi doma in jih hočejo sedaj prenesti med rojake v Nemčiji. Sejanje razdorov in zdražb med delavstvom je odnekad klerikalni prifubljeni posel, s katerim hočejo oslabiti moč proletarijata v borbi zoper kapitalizem. To je delo, ki ga rabeljsko, vrši sedaj g. Kalan po vzoru domačih klerikalcev tudi med slovenskimi delavci v Nemčiji. In če ta gospod očita s. Bolhi, da živi od delavskih žuljev, ga vprašamo, kako on živi od delavskih žuljev? Ali ne živi ves meščansko kapitalistični razred in vsa duhovščina z g. Kalanom vred od delavskih žuljev? G. Kalan, ki delati niti ne zna, bi moral prvi prijeti za berasko palico, če bi mu odpovedali kruh delavski žulji. — Jules.

Sodobna epidemija.

Iz Varšave javljajo: Po poročilih državne posredovalnice za delo je število nezaposlenih začetkom januarja t. l. znašalo 328.616. To število pa je do 9. t. m. naraslo še za 14.917.

Iz Berlina javljajo: Vse kaže, da ni še dolgo pričakovati padca v številu brezposelnih, nasprotno; število nezaposlenih je v pretečenem tednu še za 18.000 poskočilo. Danes znaša število nezaposlenih v Berlinu 189.000. Vsak edenindvajseti prebivalec Berlina je potemtakem brez dela, odnosno brez službe.

Pravijo...

Osješko kraljevo in narodno, pa po budžetu vzdrževano gledališče ima tenorja, basista, korepetitorja in korista. Nima pa denarja, še manj pa kredita.

Na 70.000 Din je zrasel električni račun in odklopila je mestna elektrarna svoj tok kraljevemu in narodnemu gledališču.

Stipica Radič je bil o tem brzojavno obveščen in milo naprošen, naj pomaga teatru. Pa Stipica Radič je seljački človek. Zato je županu, velikemu in malemu, tako-le odgovoril: „elektrika je gosposka, popovska i ubijalačka. Seljačka duša ne treba i ne voli električno snagu, ona treba kulturnu snagu. Zato u teatru nema mesta za električno snagu, jer treba, da bude teater seljački teater. Pa i Pašič sam, koji je već star in čestit čovjek, ne voli elektriku. Za čifutski Osjek i gosposku elektriku ne platim ništa. Ja sam za avijatiku, a nisam za elektriku.“

Pa bodo sedaj v osješkem teatru žgali seljačke baklje in trske, grom bodo uprizarjali z renami, blisk in tresk z raketami, pisani ogenj pa z Radičevimi govori in brzojavkami.

Glose.

Štefan Radič ne bo večno minister. O tem ne dvomimo, ker je njegovo ravnanje v vladi tako, da zasluži grajo državljanov. G. Pašiču je vse ustregel. Vsem demontažnim nalogam, ki jih ima država do delavstva, je Radič brez ugovora pritrdil in akeptiral predlagani proračun, ki oškoduje delovne sloje. Socialno politiko, zdravstvo, kulturne ustanove, vse je pomagal demontirati. Radikali so ga za to potrebovali, a sedaj, ko so te stvari za eno leto pod streho, se polagoma poslavljajo od njega ter mu s svojim obnašanjem dokazujejo, da je njihovim namenom lepo služil ter da zopet lahko gre delat propagando za seljačko republiko. — Toda tudi za njim ne pride nič boljšega.

Kako razumejo svobodo. V besednjaku jugoslovanskih političarjev je beseda svoboda neznana, če jo pa kdo rabi, jo rabi kot frazo, kot psovko, ker v srcu ni prežet z njo, marveč jo porablja le kot demagoško parolo v slepilo naroda. Imamo zakon o zaščiti države, ki je bil nepotreben. Razni zakoni omejujejo svobodo rudarjev, državnih uradnikov, učiteljev in spravili so se celo na vseučilišča in njih profesorje ter dijaštvo. Že pod prejšnjimi vladami je ta reakcijska smer triumfirala ter skušala postaviti pod svojo diktaturo najvišje izobraževalne zavode v državi vseučilišča. Atentat je bil to, grd atentat na svobodo znanosti. In kaj vidimo, danes? Prosvetni minister je znani Štefan Radič, ki je govoril o svobodi, o pravicah naroda itd., danes pa grozi vseučiliščem, da izdela poseben zakon, po katerem se diktatorično ukine svoboda znanosti in svoboda dijaštva. In politične stranke molče, kakor bi se to ne tikalo narodove kulture! Politične stranke, ki prenašajo tako kulturno sramoto brez rdečice, brez odpora, niso stranke, ampak kup velega listja.

S trebuhom za kruhom. Stojadinović, fin. minister SHS, se je odpeljal v Ameriko po dolarje. Huda je, ako mora človek takole po svetu, posebno, ako je minister. No in stopil je na tla ameriška naš Stojadinović in rekel: »Srečen sem, da stopim prvi na tla velike in bogate države, ki ima mnogo dolarjev in nekaj svobode. Mi sicer nimamo ne eno ne drugo, vendar pa upamo, da postanemo še dobri prijatelji. Tisti dolg, ki ga imamo — to ni nič, niti deseti del tega kar potrebujemo, da rešimo naše finance in gospodarstvo. Mi bi sicer ne potrebovali vaših dolarjev, toda obstoja možnost, da se nam pridruži še Korošec — no in tedaj, saj veste, kakšne bisage nosijo klerikalci s seboj, kadar lezejo vlado. In vse so prazne. Ker pa stojimo pri nas, v naši demokratični Jugoslaviji, kar nas je ministrov, na platformi enakosti in bratstva, ker je vaša materialna kultura višja kot naša in so vaše banke posebno zelo solidne — zato vas pozdravljam v imenu vseh troimenih ministrov in njihovih porodic.«

Charles Dickens:

Božična pesem

v prozi.

Marta se skriva, in v sobo stopi oče, mali Bob z ovratnico, dolgo najmanj tri čevlje brez roba in visečo pred njim; njegova oguljena obleka je zakrpana in okrtučena, kakor se spodobi. Na plečih mu sedi Drobni Tim. Ubogi Drobni Tim ima majhno berglo in ude, podprte z železjem!

„Ej, kje je Marta?“ vpraša Bob Cratchit oziraje se.

„Ne pride,“ dé gospa Cratchitova.

„Ne pride!“ se začudi Bob in iznenada se po-leže njegova veselost; kajti bil je Timu za konja vso pot do cerkve in je prišel domov v diru. „Ne pride na Božič!“

Marta ga noče varati, četudi bi bilo le v šali; zato stopi prezkodaj izza vrat pri sobici in mu dirja v roke, medtem ko se mlada Cratchita polastita Drobnega Tima in ga odnese v pralnico, da bi slišal, kako puding v kotlu poje.

„Kako se je vedel mali Tim?“ poizveduje gospa Cratchitova, ko se je nekoliko pošalila z Bobovo lahkovernostjo in je Bob objel hčerko z vso svojo očetovsko ljubeznijo.

„Lepo, kakor iz zlata,“ pravi Bob, „in še lepše. Nekako zamišljen postaja od premnovega sa-

mevanja in misli na čudne reči, o katerih vem, da še nisi slišala. Pravil mi je domov grede, da so ga v cerkvi ljudje bržkone videli, ker je pohabljen in da bi bilo zanje morda dobro, spomniti se na Božič Njega, ki je dal hromim hoditi in slepcem videti.“

Bobov glas se trese, ko jim to pripoveduje, in se trese še bolj, ko dostavi, da se moč in zdravje Drobnega Tima boljša.

Urno drsa mala bergla po tleh in Drobni Tim se vrne, preden kdo kaj več spregovori, v spremstvu brata in sestre k svojemu stolu tik ognjišča. Bob si zaviha rokave — kakor bi se dali še bolj oguliti — napravi v vrču mešanico iz brinovca in limon, jo pomeša kroginkrog in pristavi k ognju, da zavre; a Peter in povsod pričujoča mlada Cratchita gredo po gos in se z njo koj vrnejo v slovesnem sprevodu.

Nastane takšen hrup, da bi bili imeli vi gos za najbolj redko vseh ptic, za pravo pravcato per-nato čudo, proti kateremu je črn labod nekaj povsem naravnega — in res je v tej hiši nekaj takega. Gospa Cratchitova segreje mast (pripravljeno v ponvici), da začne cvrčati; Peter z neverjetno silo zmečka krompir; gospodična Belinda poslodka jabolčno omako; Marta obriše vroče krožnike; Bob vzame Drobnega Tima s seboj v droben kot za mizo; mlada Cratchita pripravita stole za vsakega, pri čemer ne pozabita nase; nato se odpravi na svoja mesta stražiti in si porineta žlici v

usta, da ne bi vreščala za gosjo, preden pride vrsta na njiju. Naposled so jedi na mizi, in vsi od-molijo. Temu sledi napet odmor, ko si gospa Cratchitova počasno ogleda ves razrezalnik in ga nastavi goski na prsi; a ko ga porine in privre na dan dolgo pričakovani curek nadeva, se dvigne krog mize prvi vilar odobravanja in celo Drobni Tim, ki sta mu dala pobudo mlada Cratchita, bije ob mizo z ročem noža in vpije s slabotnim glas-
kom!

Take gosi še ni bilo. Bob meni, da se taka goska še ni pekla. Njena mehkost in okus, velikost in nizka cena so predmeti splošnega občudovanja. Izpopolnjena z jabolčno omako in zmečkanim krompirjem je zadostno kosilo vsej družini; da, kakor dé vsa vesela gospa Cratchitova (gledaje majhno, drobno kost na krožniku), še pojedli je niso! A vsak ima dovolj, in osobito najmlajši Cratchita so potopljani v kaduljo in čebulo do obrvi. Ko gospodična Belinda izmenja krožnike, zapusti gospa Cratchitova sobo sama — preveč razburjena, da bi mogla trpeti priče — da vzame puding iz peči in ga prinese na mizo.

Mislite si, da ne bi bil dovolj pečen! Da bi se zlomil pri obračanju! Da bi bil prišel kdo preko zida na zadnjem dvorišču in ga ukradel, medtem ko so se veselili z gosjo — misel, pri koji sta mlada Cratchita nemalo prebledela! Vse najstrašnejše možnosti ju begajo.

(Dalje prih.)

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

sreda, 27. jan.: »Ifigenija na Tavri-
di«, gostovanje v Celju, izven,
četrtek, 28. jan.: »Henrik IV.«, red
A,

petek, 29. jan.: »Druga mladost«,
red B,

sobota, 30. jan.: »Naša kri«, premi-
jera, izven,

nedelja, 31. jan., ob 20. uri: »Obrt
gospe Warrenove«, ljudska predstava
po znižanih cenah.

Opera.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

sreda, 27. jan.: »Zvedave ženske«,
red D,

četrtek, 28. jan.: vojaška predsta-
va, izven,

petek, 29. jan.: »Aida«, red C,

sobota, 30. jan.: zaprto,
nedelja, 31. jan., ob 15. uri pop.: »Ri-
goletto«, ljudska predstava po znižanih
cenah.

»Zvedave ženske«. Prva repriza
komične opere Wolfa — Ferrarija
»Zvedave ženske« bo v sredo, dne 27.
t. m. Opera je pri premijeri popolno-
ma uspela. V glavnih vlogah nastopi-
jo gg. Potučkova, Lovšetova, Ribičeva,
Poličeva, Rumpelj, Janko, Banovec,
Zupan, Šubelj, Dirigira g. Noffat, re-
žira g. Bučar. Poleg svojih odličnih
umetniških kvalitet nudi ta opera ob-
činstvu najpristnejšo zabavo.

Jugoslovan Tino Patiera je za tri
leta angažiran na »Državni operi« v
Berlinu. Preden nastopi svoj angažma,
priredi koncert v Pragi, in sicer kon-
cem tega meseca. Za program si je iz-
bral Verdija in Boita.

Gostovanje ljubljanske drame v
Celju, naznanjeno za prihodnjo sredo,
je preložena na začetek februarja. V
sredo, dne 27. t. m. ostane ljubljansko
dramsko gledališče zaprto.

»Pod lipo«. Izšla je prva številka
tretjega letnika leposlovnega družin-
skega mesečnika »Pod lipo« v novi
nadvisi opremi. List, ki se po
svoji pestri vsebini sam priporoča.
Vsebinska mu je: Prof. dr. E. Franke:
»Moč združne ideje«; Ivan Albreht:
»Srečna mati«; »Ljubeča mati«; Čul-
kovski: »Griška Onačin in njegova
žrtev«; Hermynia Zur Mühlen: »Rdeči
Izveličar«; Ivan Albreht: »Mati in
sin«, »Mati premišljuje«, »Mati lju-
dem«; Historicus: »Pablo Iglesias«;
F. Pogačnik: »Epigram«, »Predpust«;
Ada Negri: »Bela duša«; J. Ramsay
Mac Donald: »Vzajemna pomoč«; — r.:
»Tročij o Ljenu«; A. T.: »Frank-
furt«; Karol Tekavec: »Iz mojih zapis-
kov«. Listek: »V tretje leto«.

»Mladi Junak«. »Sveta vojska« v
Ljubljani, društvo za pobijanje naj-
hujšega zla — alkoholizma, izdaja že
drugo leto list »Mladi Junak« s pripo-
vedno, poučno in vzgojno vsebino za
deco. List je zanimiv in ker vrši važno
nalogo na polju moralne povzdige
ljudstva, ga priporočamo. Uredništvo
in uprava sta v Ljubljani, Poljanski
nasip 10. List izhaja vsak mesec
in stane letno 10 dinarjev. Pri več iz-
vodih znaten popust. Posamezna šte-
vilka 1 Din.

A. Dodel:

Kako misliš o ženski?

Pravo višino moževe kulture —
pa najsiho delavec ali kmet, učenjak
— se najlažje spozna po tem, kako
mož o svoji ženi sodi.

Povej mi, kako misliš o ženski
(namreč o ženskem spolu v primeri z
moškim spolom), povem ti, kdo si: ali
si mož in človek v najboljšem smislu
besede, ali si barbar, maskiran pohot-
než, lopov ali pa poštenjak v smislu
pravičnosti.

So filozofi in možje visoke znano-
sti, katere po njihovem mišljenju in
razmerju do ženske lahko imenujemo
hudobne paglavce, so pa tudi kmetje
in ubogi preprosti delavci, ki zaslu-
žijo za svoje naziranje o ženski pri-
znanje pravičnosti in najvzvišenejšje
učenosti.

Na stotisoče je moških vseh stanov
in razredov človeške družbe, ki žensko

zaničujejo in trpinčijo, jo zasmehuje-
jo in zatirajo. Teh stotisočev ne mo-
remo prištevati med polnovredne lju-
di, pri njih se večlovečenje šele pri-
čenja.

Oni naj bi enkrat premislili sle-
deče: Tvoja mati je ženska — od nje
imaš življenje. Kdor žensko zaničuje,
ta je pozabil na svojo mater.

Imaš sestre, ki jih je rodila ista
mati kot tebe. Kdor žensko zaničuje,
je zatajil svojo bratsko ljubezen.

Ti imaš ženo; nekoč si jo oboževal
— mogoče je danes ne obožuješ več;
ali žena je mati tvojih otrok, v kate-
rih nadaljuje svoje življenje v naj-
daljšo bodočnost, da v večnost.

Imaš sinove in hčere, katerih se
kot dober človek oklepaš z vso svojo
dušo, brez razlike na spol; saj ti so
edini poroki tvoje nesmrtnosti, ker
prenesajo tvoje bitje v nepregledne
vrste novih generacij bodočnosti.

Ženska je tvoja mati.

Ženska je tvoja setra.

Ženska je tvoja žena.

Ženska je mati tvojih sinov in
hčer.

Ako misliš o ženski nizkotno, tedaj
tičiš kljub uglaženi zunanji obliki v
močvirju barbarstva.

Sedaj boš razumel!

Kdor žensko zaničuje, ne zasluži
imena »človek«!

Kdor žensko zatira, ne zasluži ime-
na »sin«, ne imena »brat«, niti imena
»očec«.

Kdor žensko trpinči, je najpodlej-
ši od vsega, kar obseva solnce.

Kdor tlači žensko v suženjstvo,
koraka v senci krivičnosti in je izgu-
bil pravico terjati za se pravičnost in
svobodo.

Križem sveta.

Curchil angleški finančni minister
je te dni, ko je osebno vodil svoj avto-
mobil prišel v navzkriž s cestnim po-
licijskim redom. Stražnik ga je vzel
na protokol. Vprašanje je pa seveda,
če ne bo Curchil, kot finančni minister
cproščen globe.

Zvezdarnica na Königstuhlu poro-
ča, da je sedaj na soncu možno opa-
žati dve pegi, ki jih pri solnčnem vz-
hodu in zahodu lahko vidimo s pro-
stim očesom.

Denarja ni. Finančni položaj me-
sta Olševce v Krkonosih je v tako
slabem položaju, da so morali pouk na
ljudskih šolah radi pomanjkanja drv
omejiti na eno uro na dan. Ako se fi-
nance prav v kratkem ne zboljšajo, se
poučevanje na osnovnih šolah sploh
ukine.

Pohlevni levi. V francoskem me-
stecu Jarne je gostovala menažerija,
ki je priredila posebno predstavo za
otroke. Med predstavo je ugasnila
električna luč, krotitelj zveri je stopil
iz kletke, a pozabil zapreti vrata. Levi
so se vsi v vnu, a so se bolj bali otrok
kot otroci njih. Zbrali so se v kotu in
mirno čakali, da jih je krotitelj po-
gnal nazaj v kletko.

Nova verba ločina. Na Irskem se
je ustanovila nova verska sekta, ki
hoče zboljšati evangelij, češ da je
zastarel za naše čase. To sekto je idej-
no pripravljala že bivši župan Jorški
Mac Swiney, ki je l. 1920. umrl v lon-
donski ječi, ker je prostovoljno glado-
val. Nova religija se svečano proglasi
v Veliki petek na obali potočenske-
ga jezera pri Novem Orleanu v Zedi-
njenih državah ameriških.

Petelinji boji. Florida, ki tekmuje
v hazardnih igrarh z Monte Carlom, je
pričela uprizarjati po španskem nači-
nu petelinje boje, da bi bolje zabavala
bogate ljudi. Žalostno je, da tem bo-
jem prisostvujejo večini ženske naj-
finejše ameriške družbe. Pred kratkim
so v mestu Orlando priredili cel »pete-
linski teden«, in je tam petelin, ki je
zmagal, prejel nagrado 2000 funtov
sterlingov. Kratko za tem so prav v
tem mestu priredili bikoborbo, h ka-
teri so naročili toreadorje iz Španije.
Guverner mesta Orleana je na prote-
ste človekoljubov odgovoril, da Flori-
da nima zakonov, ki bi prepovedali
taka dejanja. — Lepa morala in lepi
zakoni!

V DELAVSKE DOMOVE »DELAVSKE POLITIKO«!

Dnevne novice.

Sodrug! Svetovna vojna je napra-
vila Evropo iz delavnice v klavnico.
Dolžnost vsakega socialista je, boriti
se proti vojni. Naše geslo je: »Vojna
vojni!« Pod tem naslovom se bo vršilo
v četrtek 28. t. m. (jutri) ob 7. uri zve-
čer v »Mestnem domu« veliko skioptič-
no predavanje. Vsak mora priti!

Še malo in »Jutro« bo objavilo, da sme-
jo po zakonu samo delodajalci voliti v »Del.
zbornico«. Delavci da ne smejo kuvert in
glasovnic niti videti. Še malo, in »Jutro« bo
objavilo, da je vlada odredila, da morajo
podjetniki terorizirati svoje uslužbenice in
slepariti, sicer da bodo po zakonu sojeni in
obsojeni. Le berite včerajšnji zadevni poziv
v »Jutru« na delodajalce in prepričali se
boste. Pa pravijo, da delavci terorizirajo in
sleparijo. Kar je preveč je preveč. Javno
lažejo, javno sleparijo in terorizirajo — de-
lavci pa bi niti reagirati ne smeli! Podjet-
niška morala, morala izkoriščevalcev in na-
silničev, morala prenapolnjenih trebu-
hov, morala buržujev.

Korektnost in zakonitost črnih peteli-
nov. Strugarski mojster Bergant v Strojnih
tovarnah in livarnah misli na prikrit način
pripraviti delavce, da bi glasovali za kleri-
kalce. Delavce, ki niso izročili glasovalnih
kuvert, njemu, pošlje enostavno popoldne na
dopust, za one pa, ki so mu iz strahu izro-
čili kuverte, ima dela za cel dan. Opozar-
jamo g. mojstra Berganta, da so časi minili,
ko je pretepaval pomočnike v tovarni in
jih iz strankarske zagrozenosti zaposleval
pri nekvificiranem delu. Priporočati mu
moramo, naj se ne šopiri preveč. Samo toli-
ko. Škarje s katerimi se strižejo peroti, so
od dne do dne bolj nabrušene. Kovinar
Strojnih tovarnen.

Klerikalna mentaliteta. Vsi ljudje,
ki so v življenju zavzemali kako od-
lično mesto in ki so s svojim delom
zarisali potomstvu, narodu, človeštvu
novih poti in smeri in si s tem delom
ustvarili nesmrtnost, so po mišljenju
klerikalcev — vsi klerikalci; klerika-
lec je bil Prešeren, klerikalec je bil
Ivan Cankar, ker je udrihal po Gove-
karju, ne po Kreku, malo je manjka-
lo, da ni bil klerikalec Aškerc. Enako,
če kaže, ravna tudi s političnimi vo-
ditelji. Vse po prilikah. No ja, kleri-
kalec je bil tudi dr. Perič, ker mu je
bil podrejen dr. Stanovnik in ker je
Perič umrl. Stanovnik pa še živi. Naj
nam bo odpuščeno, če dodamo še tu,
da samo Erjavce ni še »klerikalec«.

Moj odgovor. Na članek »Slepar-
ji« v Napreju z dne 23. jan. 1926. Zvo-
nizelopočeno Bernota, odgovarjam kot
zaupnik delavstva pivovarne »Union«
sledeče: Gospodu Zvonizelopočenemu
Bernotu in komp. ter tistemu razred-
no zavednemu, nikjer organiziranemu
sodargu, eno samo vprašanje: namreč,
ali je bil on ali kdo izmed takih na-
vzoč, ko sem jaz prevzel glasovnice in
kuverte v pisarni Union, ter koliko jih
je manjkalo ali koliko sem jih isto-
tam pozabil? Ker pa vem, da ni bil
nikdo izmed Vas imenovanih tedaj
navzoč, zato Vam povem še enkrat,
da je pri kontroliranju in sprejema-
nju kuvert in glasovnic manjkala ena
sama glasovnica, kar so takoj uradno
ugotovile in podpisale štiri osebe, s
pripombo, da se mi mora manjkajoča
glasovnica dostaviti, kar se je tudi
zgodilo in jo je tudi tisti nesrečni so-
dar Pipan dobil (njemu je namreč
manjkala). To je moj odgovor na vse
laži in sleparije »Napreja«. Delavstvo
pa je odgovorilo Bernotu na ta način,
da je oddalo vse glasove — razen so-
darske republike, ki je tako razredno
zavedna, da ni nikjer strokovno orga-
nizirana — pa tudi tam se jih je nekaj
solidarnih izkazalo — ter glasovalo za
»Združeno delavsko strokovno zvezo
Jugoslavije«. — N. B. G. Zvonizelopo-
čeno Bernotu pa svetujem, naj si v
bodoče izbere bolj točnega zaupnika
in poročevalca, ter boljšega adjutanta
v Šiški. Anton Sušteršič mizar in za-
upnik v Pivovarni »Union«.

Strašna tragedija. Pred nekaj
dnevi so poročali listi, da so našli na
bregu Save v bližini Zagorja dvoje
trupel, odnosno truplo ženske, ki jo je
Sava po daljšem času vrgla na breg.
Identitete niso mogli ugotoviti. Očivi-
dec je pa pripovedoval, doma je iz
Stože, da je pred nekaj časom bil pri-
ča strašne tragedije. Žena nekega fi-
nančnega stražnika je šla s svojim
otrokom ob Savi blizu Črnuč, med pot-

jo vsiljevala otroku žganje. Očividec
je opazil to s črnuškega mostu. Takoj
na to pa vrgla otroka v Savo in za
otrokom planila tudi sama v valovje.
Mati je uničila svoje in svojega otro-
ka življenje baje iz nevdružnih dru-
žinskih razmer. — Vse kaže, da je
truplo, ki so ga našli pri Zagorju,
truplo nesrečne matere.

Naš profesor je čudak,
Vode preje izpil je polovnjak,
Ko poskusil pa je »Buddha« čaj
pije ga za tri sedaj! 75

Reklame

ne potrebuje

O. Bernatovič

ker se blago radi svoje
kvalitete in cene samo
priporoča 88

Nepovabljenega gosta je našla v
svoji sobi služkinja gostilničarja Dra-
žkeca v Bohoričevi ulici. Bil je zme-
den in v zmedenosti izpraševal po go-
stilničarju. In to ga je rešilo. Služki-
nja mu je pokazala sobo gostilničarja
in se za obiskovalca ni več zanimala.
Ta je seveda izginil, služkinja pa je
šle čez nekaj časa zapazila, da je vlo-
mil v njeno košaro in ji pobral nekaj
gotovine in obleke.

Žalostno, pa resnično. Z. se ga je
pri Kajfežu nekoliko navlekel in po-
zabil, da so v ljubljanskih gostilnah
tudi stranišča. Miselno se je preselil
na deželo, no, da in opravil svojo po-
trebo, kot ni preveč čedno in dopustno.
Snel ga je stražnik, ker mu Z. ni takoj
pariral, ga je odpeljal na stražnico in
v luknjo in še ob 100 dinarjev je bil.
Vse drugo bi možakar še potrpel, je
pa v zaporu tolikanj prezebal, da se je
po povratku zjutraj v gostilni jokati.

Železniska nesreča pri Ogulinu.
Pri postaji Gornja Dubrava v bližini
Ogulina sta trčila tovorni in brzi vlak.
Po zaslugi vlakovodje brzega vlaka ni
bilo človeških žrtev, popolnoma sta pa
uničeni obe lokomotivi. Železnica ima
škodo okrog 2 milijonov Din. Vzrok
nesreče še ni povsem pojasnjen.

Zima ga je rešila mizernega živ-
ljenja. Berač Kramar se je zatekel v
Šiški v hlev mesarja Jelenca in tam
našel smrt — zmrazil je. Možakar je
bil že prileten in mu je bilo življenje
nadležno vso njegovo dobo, smrt mu
je bila potemtakem rešiteljica iz soci-
jalne bede.

Cerkvene tatvine se tudi čezdalje
bolj širijo. Z vsem se že hočejo ljudje
—, nekateri iz potrebe, nekateri tudi
iz navade —, na nepotreben način oko-
ristiti. Te dni se je nekdo lotil nabi-
ralnika v kapelici Franciškanske cer-
kve, pa je moral biti ali prepoden, ali
je pri poslu obupal.

Policijska kronika. 26. jan. so bile
vložene sledeče ovadbe: 1 radi tatvine,
5 radi kaljenja nočnega miru, 1
radi obrekovanja stražnika, 1 radi iz-
greda, 7 radi prestopkov policijskega
reda, 1 radi prekoračenja policijske
ure, 1 radi prestopka pravil o zapira-
nju trgovin.

Prireditve.

Društvo nameščencev mestnega do-
hodarstvenega urada v Ljubljani pri-
redi dne 6. februarja od časa svojega
obstoja prvo veselico v veliki dvorani
»Mestnega doma« s pričetkom ob osmi
uri zvečer do četrte ure zjutraj. Za iz-
borno godbo, drugih zabav in najbolj-
ša vina je preskrbljeno v najboljši
meri. Ker je čisti dobiček namenjen
društvenemu podpornemu skladu, se
priporoča za obilen obisk.

Sodišče.

Kritika sodišča — župnik in § 104.
Včeraj se je zagovarjal pred senatom
deželnega sodišča v Ljubljani župnik
iz Vrha pri Sv. Treh kraljih nad Vrh-
niko Rado Miglič. Mož je namreč se-
stavil in napisal za svojega farana
Raztresena, ki je obenem tudi njegov
mežnar, pismeno vlogo na višje dežel-
no sodišče v Ljubljani. V tej vlogi se
je bridko pritožil čez vrhniško okraj-
no sodišče. Šlo je namreč za alimenta-

eijo nekega nezakonskega otroka, kateremu je bil oče bivši konjar veleposelnika in trgovca Lenarčiča iz Vrhnike, varuh pa obtoženec mežnar. V tej vlogi je očital župnik vrhniškemu sodišču, da se to ni zadostno pobrigalo za izterjanje alimentacij in je omenil tozadevno, da sodišče te vloge ni vzelo zadosti resno in je šlo na roko zasebni stranki na škodo otroka in njegove matere in je celo namignil, da meji postopanje sodišča že na uradno zlorabo, katero bi moral že državni pravdnik zasledovati. Obtoženi župnik se je zagovarjal, da je izrazil le svoje ogorčenje nad postopanjem sodišča. To ogorčenje pa bi bil moral naperiti župnik kvečjemu na Lenarčiča in ne na sodišče, ki je storilo v tej zadevi še več, kot je bilo obvezno. Župnik se je zvijsal na vse mogoče načine, tožil celo, da ima samo 46 Din 80 p plače in da je silno velik revež. Napravil je mežnarju in otroku uslugo, sedaj ga pa še preganjajo. Toda sodniki so rekli, da bi tak izobražen mož, kot je gospod župnik lahko vedel, kaj sme pisati in je obsodilo župnika po § 104 s. k. z. radi žalitve sodišča na 150 Din denarne globe, na 50 Din takse in pa vse stroške. Mož je skesano odšel in je rekel, da se ne bo več brigal za take posle, ki ne spadajo v njegov duhovniški poklic.

Prekmurske novice.

Murska Sobota. Klerikalne »Novine« so v zadnji številki priobčile članek o volitvah v Del. zbornico, v katerem razlagajo pomen iste in pravijo volilecem, naj dajo glasove krščanski delavski zvezi. Za »Novine« je pomen Del. zbornice ta, da dobijo delodajalci dobre in zanesljive delavce. Tu je pes zakopan! Po mnenju klerikalnih »delavskih« zastopnikov mora biti delavec dober in zanesljiv, to se pravi, da mora molčati po znanem receptu: moli, delaj in — molči! Zato ima krščanska delavska zveza tudi v Prekmurju za volitve v Del. zbornico kot zaupnike same kaplane, ki bodo seveda pazili, da bodo delavci vedno dobri in zanesljivi in da ne bodo prišli pod vpliv socialističnih protiverskih in kapitalističnih nauk, kakor pravijo »Novine«, ki najjo svoje bralce imenitno za nos vleči!

Pasji kontumac. Ker se je v sosednji občini Nemševci pojavil slučaj pasje stekline, je proglašen pasji kontumac. Lastniki psov pa se za to odredbo malo brigajo, zato vidiš po mestu dan in noč vse polno psov. Kaj pomaga proglašati kontumac, če se potem ne gleda, da so psi privezani? Ob lasti bi morale biti v tem oziru malo bolj stroge!

Podružnica zveze vojnih invalidov ima v nedeljo 31. jan. redni občni zbor v gostilni Flisar. O novem invalidskem zakonu ter o položaju invalidov bo poročal delegat iz Ljubljane.

Trbovlje.

Onim, ki žele in hočejo v »Svobodni« razkrajjanja.

Odkar je začelo delavstvo delovati na kulturnem in strokovnem polju

enotno, zavedajoče se, da je to edina pot izboljšanja iz sedanjih brezupnih razmer, polni meščansko časopisje (za katerimi »Naprejš«, Bernotovo glasilo prav nič ne zaostaja) svoje predale z raznimi intrigantskimi poročili, ki imajo prozoren namen onemogočiti konsolidacijo delavskega razreda. Oni se dobro zavedajo, da bo v trenutku, ko bo naše delavsko gibanje konsolidirano, njim odklenalo. Zato se poslužujejo najbolj umazanih metod. Klerikalci in »Jutroveci« so si navidez veliki sovražniki, a v borbi proti delavskemu razredu so edini. Niti eden, niti drugi ne izbira med metodami boja.

Ubrali so oboji eno struno, ki zveni proti socializmu, proti delavstvu. Navidezno pestujejo levo orijentirano delavstvo, v resnici pa je to njihova taktika boja proti delavskim organizacijam in delavstvu sploh.

V ilustracijo pisanja meščanskega časopisja, ki je poročalo, da bo levo krilo vsled izključitve Vozlja izstopilo iz »Svobode« in si ustanovilo svojo kulturno organizacijo, bodi povedano naši javnosti, da je to le pobožna želja delavstvu nasprotnega časopisja, ki bi rado kaj takega izžvalo. A gospodje so se prerano veselili. Naša mladina je soglasna o izvajanju svojega kulturnega načrta, in bo vsakogar, ki bi hotel karkoli škodovati ali ovirati delavsko-kulturni pokret, izbacilo iz svojega kulturnega krožka. Da je v resnici članstvo teh misli, naj služi kot dokaz sledeči sklep članstva trboveljske »Svobode«:

Članstvo del. tel. in kulturne zveze »Svoboda«, podružnica Trbovlje, zbrano na članskem zboru dne 15. januarja 1926 ob 5. uri pop. v »Delavskem domu« odobrava pa zaslisanju poročil centralnega odbora »Svobode«, da je izključilo Leopolda Vozlja iz društva, ker je kršil pravila in društvene sklepe.

Zato strogo zavrača poročanje meščanskega časopisja »Jutra« itd. o aferah med predsednikom »Svobode« sodr. Klenovškom in izključenim Vozljem.

Soglasno konstatira, da v »Svobodni« ni ne levic in ne desnic, marveč kompaktna organizacija, ki ima jasno začetno linijo svojega kulturnega delovanja. — Odbor trboveljske »Svobode«. Tako je! Delavska mladina koraka nasproti zmagi in si ne bo pustila ovirati od nikogar.

• Živela »Svoboda«!

Hrastnik.

Volitve v Delavsko zbornico hoče razveljaviti znani Homšek. Kdo je ta možakar, naj zadostuje izjava rudarja Kamplata leta 1919 na shodu v čakalnici. Mi pa pravimo, bil sem nekoč urar, sedaj pa rudar.

Vrhnika.

Klerikalni »Slovenec« nas s svojo pisavo o volitvah v Delavsko zbornico izziva in naravnost poziva, da pojasnimo javnosti podlost in hinavščino, ki se jo sami poslužujejo pri agitaciji.

Očitajo nam teror. Pozivljajo delavce, ki so po 5. decembru brez posla,

naj dvignejo glasovnice, da ne bi mi s temi glasovnicami sklepali.

Kličejo na pomoč vse od Boga do ministra in zadnjega policista, naj pravi red pri volilnem odboru. Denuncirajo in kradejo čast nameščencem OUZD. Rotijo in pozivajo ravnatelja OUZD, naj preganja one uradnike, katerim se v nobenem slučaju ne more očitati pristransko postopanje pri delu za volitve v Del. zbornico.

Kaj pa klerikalni zaupniki? Evo nekaj primerov:

Klerikalni zaupnik v tovarni K. Pollak je izročil glasovalne kuverte samo onim, ki so to izrecno zahtevali. To pa zaradi tega, ker je vedel, da ti delavci nečesto glasovati za zastopnike stranke, ki ima za seboj Zaloško cesto. Od vseh drugih je zahteval samo podpis, kuverto je pa obdržal. — »Kar podpišite, če nočete imeti sitnosti« — je pravil.

To so torej metode ljudi, ki dnevno upijejo o terorju združenih organizacij.

Delovodja v tovarni na Verdu si je pridržal kuverto, vplival je na delavce, za koga naj volijo; jasno je, da je s tem kršil svobodo volitev, ker je pravzaprav on v tovarni gospodar, in je vsled tega njegov vpliv na podrejene delavce drugačen, nego more biti vpliv navadnega delavca. Ker se mu je naš zaupnik postavil po robu, ga je pa poslal na dopust, češ, ostanite nekaj dni doma, ker ni dela.

Istotam se je oddalo glasovalne kuverte za one, ki niso sedaj več v obratu, a so v volilnem imeniku, klerikalnemu zaupniku.

Zakaj se klerikalni zaupniki ne ravname po Kristusovih naukih? Zakaj z možjo, ki jo imate, ne delite kruha pravično?

Poštenega, zavednega delavca, ki dela to, kar vas je učil dr. Krek, odpuščate iz dela — hinavce in petoliznike pa ščitite.

To je teror. »Slovenec« piše, naj delavci pošljejo kuverte na tajništvo »SLS«. — Poštene delavce pa pozivamo, da jih izročite prvim trem na listi vpisanim delavcem.

Klerikalni in demokratski agenti roke proč od Del. zbornice!

Proletariat združen v strokovnih organizacijah vas bo pohodil, in tedaj napoči ura sodbe.

Iz Mežiške doline.

Shod rudarjev v Črni. Naj opišem shod tukajšnjih rudarjev, ki se

je vršil dne 20. decembra 1925 pri gospodu Krulcu. Bila je do zadnjega kotička polna dvorana naših sotrpincev. Vsem se je bralo na obrazu, da jih morajo težke skrbi za vsakdanje življenje; sklepali so, kako bi se dal njih bedni položaj izboljšati, ker drugače jim ni mogoče več vzdržati. Omeniti pa moram nekatere sodruge, ki so se oglašali in kritizirali, ko je povzel besedo sodr. France Svetek in nam predložil pomen volitev v Del. zbornico. Ne zamerimo onim sodrugom, ki so sicer na napačni poti, toda ne po lastni krivdi in bodo gotovo v kratkem člani naše edine prave bojne organizacije »Zveze rud. Jugoslavije«. Treba je končno podariti, da je mesto za slehernega rudarja le v omenjeni organizaciji. Delavci ne preklajajte se med seboj, obrnite hrbet vsem onim, ki niso za vas ničesar storili, ampak samo razdor zanesli med vas.

Verujte, če ne nehati s prepri v svoji hiši, še dolgo ne bo urejeno vaše gospodarstvo in še nadalje bo pel bič po naših hrbtih. Dosti je gorja! Na delo delavci! Sodrugi in sodružice! Na agitacijo za našo razredno bojno organizacijo »Zvezo rudarjev Jugoslavije«.

Rudar iz Črne.

Črna. Odgovor laži javnosti. V bernotovem odlagališču napada neki bernotov podrepnik, da sem bil takoj pripravljen, da se skupno s par drugimi pravim, da se skupno s par drugimi izvoli odbor. In ravno v tem je laž. Laž je, pravim, kar ta zeljnata glava trdi, da se je s »par« drugimi izvolil odbor. Pregovor pravi, kdor laže, tudi krade. Ta dopisun, ki mu ne vem imena, vidi cel teden toliko, kakor normalen človek v eni uri. Piše, da nas je »en par« videl. Pa nas je bila polna dvorana na dan 26. aprila pri s. Krulcu. In vsi so glasovali zato, da se ustanovi prava socialistična stranka, ker se je takozvana »Naprejeva« frakcija že vsem poštenim ljudem do dobra pristudila s svojim večnim blatenjem vsega in vseh. In ker me vidite sedaj med onimi, ki so nasprotniki vaše »stranke«, mislim da mi boste rade volje izpolnili mojo željo ter takoj vrnili tistih 10 dinarjev, ko sem jih dal že pred dvema letoma za slovnico esperantskega jezika. Ker Bernot vso točnost in poštenost po časopisju na debelo prodaja, mu ne bo težko dognati, kaj je ta »stranka« komu dolžna. Tudi želim in zahtevam, da mi v najkrajšem času moj delež pri »Slogi« izplačate, ker upam, da je že potekel čakalni rok. Razbijač, Filip Mlinar.

Kupujte srečke državne razredne loterije pri

Zadružni banki v Ljubljani

Aleksandrova cesta 5.

Glavni dobitek Din 1 900.000.

Vsaka druga srečka zadene!

Cena: cela srečka Din 80.—, polovica srečke Din 40.—, četrtina srečke Din 20.—.

Naročilo potom dopisnice zadošča.

Pozor delavci Pozor delavci

ŽIMNICE

matrace, posteljne mreže, železne postelje (zložljive), otomane, divani in tapetne izdelke nu ti najceneje

RUDOLF RADOVAN,

tapetnik
Krekov trg štev. 7
poleg Mestnega doma

Za Zagorje

in okolico išče upravo našega lista spretni raznašalci oz. kolporterje. Oglasi se je pisмено na upravo »Delavske Politike« v Ljubljani. 23

Za Jesenice in Javornik iščemo raznašalce za »Delavsko Politiko«. Ponudbe na upravo lista. 69

Naročajte in širite „DEL. POLITIKO“!

Za Hrastnik in okolico iščemo raznašalce za »Delavsko Politiko«. — Oglasi naj se v Konzumnem društvu rudarjev v Hrastniku. 70

SPLOŠNO KREDITNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

Aleksandrova cesta 5

r. z. z. o. z.

Ustanovljeno 1. 1898

SPREJEMA

POSOLJUJE

hranilne vloge na tekoči račun in jih obrestuje po dogovoru.

na menice, zastavna pisma in lombard po ugodni obresti, meri.

Pisarna: Ljubljana, Aleksandrova cesta štev. 5